

פרשת ויחי

"השנמכו סירפאכ"

ובין יתר הברכות שברך יעקב לבני יוסף גם ברכם: "בך יברך ישראל לאמר ישמך אלקים כאפרים וכמנשה" :ונבל שיא רמאיו, סתכרבב סכרבי וינב תא ררבל אבה - לארשי ררבי רב": "י"שר שרפמו (כ, חמ תישארב) ישימך אלקים כאפרים וכמנשה".

וצריך להבין: מהו הדבר המיוחד שישנו דוקא באפרים ומנשה אשר בגללו קבע יעקב שכל אב בישראל, עד סוף כל הדורות, כשיבוא לברך את בניו, יברכם: "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה"?

ונראה לבאר: שהרי אפרים ומנשה באותה שעה היו גדולים בגילם ואף נבונים בדעתם, ובודאי הרגישו היטב בויכוח המתחולל כאן בין יעקב ליוסף מי מבין שניהם גדול יותר מחברו במעלתו, וראוי יותר לברכה.

יתירה מזאת, יתכן שהם גם שמעו בבירור כיצד יעקב אומר לבנו יוסף: "ידעתי בני ידעתי)שמנשה הוא הבכור, ואומנם) גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל, ואולם אחיו הקטן)אפרים) יגדל ממנו, וזרעו יהיה מלא הגוים" (שם, יט).

בכל זאת הדבר לא גרם כלל לפירוד הלבבות ביניהם. מנשה לא קינא כלל באחיו הצעיר, אלא אדרבה, הוא שמח לשמוע על מעלתו הנשגבה, וכן אפרים לא הרגיש כלל התנשאות על פני אחיו הבכור, אלא אדרבה, המשיך להעריכו ולכבדו כרום ערכו ומעלתו, והיתה ביניהם אהבה ואחדות שאין כדוגמתם בעולם.

ועקב אבינו הרגיש בזה ברוח קודשו, ונפעם מגודל האהבה והאחדות שהיו ביניהם, ועל כן החליט שכל אב בישראל שיבוא לברך את בניו, יברכם: "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה", כלומר שתזכו שתהיה ביניכם אותה אהבה ואחדות שהיו בין אפרים ומנשה, ויסלק ה' מביניכם את המידות המגונות של הקנאה, גאווה, תחרות וכל הדומה להן.

והיינו כי ענין האחדות והאהבה בין בני הבית היא יסוד כל הבית, ובכך תלויה הצלחתו ופריחתו בכל התחומים, כיון שברכת ה' וסיועו מצויים רק במקום שנמצאים בו האהבה והאחדות.

וזהו גם המסר האחרון שמסר יעקב אבינו לבניו, השבטים הקדושים, קודם פטירתו מן העולם כשאמר ל"זח ושריפש יפכ, (א, טמ תישארב) "סימיה תירחאב סכתא ארקי רשא תא סכל הדיגאו **האספול**להם: " (במדרש) בר"ר צח, ב) שציוה אותם להרחיק את המחלוקת מביניהם, ולהתאחד זה עם זה ("האספו" מלשון "התאחדו"), ואמר להם: "בני, מנעו עצמכם מן המחלוקת, שהיא חורבן בעולם. עיר שיש בה מחלוקת סופה להתפזר, בית הכנסת שיש בו מחלוקת סופו להשתומם, בית שיש בו מחלוקת סופו לחרב" (ב, טמ ש"הסות).

והוסיף יעקב להמחיש להם זאת, ואמר להם: "הביאו כל אחד קנה, והביאו. ציוה לקושרם, נתנם לגיבור שביניהם לשוברם, ולא היה יכול. אמר לו יעקב: טול אחד מהם והוציאו, מיד שברו. אמר להם: כך - כשאתם אגודים יחד, אין כל אומה ולשון יכולין להבקיע בכם, ואם אתם עושים אגודות אגודות, מיד עושין בכם קורחה. ואם נעשיתם אגודה אחת - התקינו עצמכם לגאולה!"

